

METAMORFOZĖS

Pirma giesmė

PASAULIO SUKŪRIMAS

Širdj man traukia giedot, kaip naujus pavidalus gavo
Žemiški kūnai. Dievai, palydėkit (jūs viską ir keitėt)
Užmojj šį sėkme ir, giesmei neleidę nutrūkti,
Nuo pat pasaulio pradžios lig mano laikų ją priveskit.

⁵ Prieš sukūrimą dangaus, kurs gaubia žemynus ir jūrą,
Veidą vienodą gamta visame pasauly turėjo,
Jį Chaosu vadino: tai medžiagos masė belytė,
Didelė ir sunki krūva susimaišusių sėklų,
Turinčių jungtis vėliau į visokių pavidalų daiktus.

¹⁰ Nei pasauliui šviesos dar neteikė tuosyk Titanas,
Nei augdama pilnyn nestorino pjautuvo Febė,
Nei vaikiame ore paskendus nekybojo Žemė,
Savo svoriu į šalis svirdama, nei rankų ištiesus
Žemės pakrantėm plačiai nebuvo dar Amfitritė.

¹⁵ Nors ir žemė seniai, ir jūra buvo, ir oras,
Žemėj tačiau negalėjai stovėt nei mariomis plaukti,
Orui gi stigo šviesos, ir niekas lyties neturėjo.
Pradmenys kliudė vieni kitiems, nes šalti su karštaisiais
Grūmėsi kūne vienam, drėgnieji skaudė sausuosius,
²⁰ Šiurkštūs švelnius, o besvoriai kentė nuo turinčių svorį.

Dievas, arba prakilnesnė būtis, šią kovą sustabdė,
Sausžemį nuo dangaus, o jūrą nuo žemės atrėžė
Ir nuo tirštųjų miglų atskyrė žydrajį dangų.

²⁵ Viską atraizgęs ir iš krūvos aklosios išėmęs,
Atskiras davė sritis ir santarvės saitais susiejo.
Skliausto dangaus galybė – ugnis, neturinti svorio,
Suplieskė ir aukštybėj pačioj sau užėmė vietą.
Ir lengvumu, ir vieta arčiausias kaimynas jai oras.
Žemė, tirštesnė už juos, pradus susitraukė sunkiuosius

³⁰ Ir dėl svorio nusviro žemyn, kraštais jos aplinkui
Vandenys ėmė sruvėt, tvirtai apjuosę pasaulį.

Taigi kai dievas tasai belytę medžiagos krūvą
Šitai supjaustė dalim ir dalis padarė visatom,
Žemę visų pirma, idant vienoda ir lygi

³⁵ Būtų iš pusių visų, surideno į kamuolį didį.
Tuosyk paleido upes ir liepė vėjams greitiesiems

Pūsti pakilus ir skriet lig žemės krantų tolimiausių.
 Ežerus davė be to, šaltinius ir palias neribotas...
 Tekančias srauniai upes krantais vingiuotais sukaustė,
 40 Srūva jos pusėm visom ir vienos susigeria žemėn,
 Kitos pasiekia marias ir, laisvan vandenynan patekę,
 Vietoj upės krantų nūn tranko jūrų pakrantes.
 Liepė plytėti laukams, nuslinkti į žemumą kloniams,
 Slėptis po lapais miškams, iškilti uolotiems kalnynams.
 45 Lygiai kaip kairę nuo tol ir dešinę pusę padangės
 Kerta dvi juostos grečium, penkta gi žymiai karštesnė,
 Lygiai taip žemę po jom tokiuo pat skaičium suskirstė
 Dievo galinga ranka: tiek juostų įspausta ir žemėj.
 Ta vidurinė tarp jų gyventi netinka dėl karščių.
 50 Dengia sniegynai jų dvi, tarp šiųdviejų porą įrėžęs,
 Leido joms būt nuosaikioms, primaišęs šalčio į liepsną.
 Oras gi kybo virš jų ir, kiek lengvesnis už žemę
 Ir užu vandenį jis, tiek bus svaresnis už ugnį.
 Liepė ten ir migloms, ir debesiai vietą užimti,
 55 Krečiantiems širdis žmonių trankiems griausmams su perkūnais
 Ir žaibų žarijas į žemę žeriantiems vėjams.
 Betgi ir jiems ne visur, kur norėtų, pasaulio kūrėjas
 Leido gyvent ore: ir šiandien juos vos besulaiko,
 Kai jie paleidžia vadžias į savo pusę kiekvienas:
 60 Rodos, pasaulį sugriauš – tokia nesantarvė brolių¹.
 Euras Aušros šalin, nabatiečių kraštan pasitraukė
 Ir į Persidę bei kalnus po spinduliais rytmetiniais.
 O vakarų krantai, sušildomi sėdančios saulės,
 Tapo Zefyrui savais, kai skitus su Grįžulo Ratais
 65 Užėmė sau Borėjas šiaurus; jam priešingą žemę
 Nuolat lietaus debesim drėkina Austras šlapiasis.
 Šių gi visų viršų patalpino eterį vaiskų,
 Kurs nei svarumo nė kiek, nei nuosėdų žemės neturi.
 Kai šiom aiškiom ribom atitverti jau pabaigė viską,
 70 Tuosyk padangėj plačioj pradėjo žvaigždės mirgėti,
 Buvę prislėgtos lig šiol belytės medžiagos svorio.
 O kad sritis kuri nors be padaro gyvo neliktų,
 Liepė dievams ir žvaigždėms padangių plotuos gyventi².
 Žibančių žvynais žuvų gyvenimui vandenys teko,
 75 Žemė sava žvėrimis, o paukščių plasnojimui – oras.
 Betgi nebuvo lig šiol dar padaro jokio tauresnio,
 Apdovanoto protu, kurs viską valdyti pajėgtų.
 Gimė žmogus³: gal jį iš dieviškos sėklos išugdė
 Tuosyk visatos kūrėjas, pradžia tobulesnio pasaulio,
 80 Ar gal žemė jauna tebesaugojo dangiškas sėklas,
 Gavusi jas neseniai iš eterio, savo gentainio.

¹ Vėjai buvo laikomi titano Astrėjo ir deivės Auroros (Aušros) sūnumis.

² Senovės išminčiai žvaigždes laikė gyvomis ir protą turinčiomis būtybėmis.

³ Galime palyginti, kaip žmogaus sukūrimą aprašo Senasis testamentas: *Ir sukūrė Dievas žmogų pagal savo paveikslą (Pradž. 1, 27)*. Ovidijus neatsako į klausimą, kas sukūrė žmogų: pasaulio kūrėjas iš dieviškojo prado ar Japeto sūnus Prometėjas iš žemės. Jeigu jį sukūrė Prometėjas, žemėje turėję būti dieviškųjų pradmenų.

Ją tad Japeto sūnus, su lietaus vandenim sumaišytą,
Sužiedė pagal dievų, visatos valdovų, paveikslą.
Kai gyvuliai kiti žemyn težvelgia į žemę,
85 Veidą, pakeltą aukštyn, jis davė žmogui ir liepė
Žvelgti dangun ir siekti žvilgsniu aukštuosius žvaigždynus.
Taigi visai neseniai grubi ir belytė dar žemė
Perkeista gavo žmogaus naujai atsiradusią lytį.

KETURI PASAULIO AMŽIAI

Aukso amžius pradžioj buvo leistas, kurs be baudėjo
90 Gerbė šventai, be įstatymo, pats teisingumą ir tiesą.
Niekam bijoti bausmės nereikėjo, nei grasymo žodžių
Niekas varinėj lentoj nekabino⁴, ir pulkas bičiulių
Nėjo į teismą maldaut ir drebėti prieš teisiančio veidą⁵.
Niekas nekirto pušies, ir, tapus laivu, nesileido
95 Ji nuo gimtųjų kalnų pasaulio plačiau pamatyti.
Ir, be savųjų krantų, nežinojo žmonės kitokių.
Statūs grioviai tuomet nejuosė dar mūrų aukštųjų
Ir nei trimito tiesaus, nei rago riestojo vario
Niekas nematė, šalmų nei kardo: be kario pagalbos
100 Leido ramiai žmogus malonų poilsio laiką.
Žemė, lig tolei laisva, kauptuko nejudinta niekad
Ir noragu nežaista, pati jam duodavo viską.
Tenkinos valgiais tokiais, kurių nieks nevertė tiectis:
Žemuogių krūmo vaisius bei kalno žemuoges rinko,
105 Sedulas ir dygiuos krūmynuos karančias uogas,
Ir gileles, kurias plačiašakis ažuolas bėrė.
Amžiais pavasaris buvo tuomet, ir švelnūs zefyrai
Glostė maloniai gėles, išdygusias sėklai nekritis.
Žemė, arklų neliesta, javus brandindavo veikiai,
110 Ir nekartoti laukai nusvirusiom varpom bolavo.
Upės nektaro vienur, kitur gi – pieno tekėjo,
Ir auksaspalvis medus lašėjo nuo ažuolo žalio.
O kai, Saturną giliai į Tartarą juodą nutrėmęs,
Sostan Jupiteris sėdo, sidabro karta prasidėjo;
115 Auksui ji neprilygo, bet buvo vertesnė už varį.
Tuosyk pavasario seno dienas sutrumpino tėvas
Ir keturiom dalim metus padalino: į žiemą,
Rudenius nepastovius, karščius ir pavasarį trumpą.
Tuosyk sausų kaitrų užvirintas oras pradėjo
120 Skaisčiai žėrėt ir, vėjų sutrauktas, ledas pakibo.
Pririkė lįst žmonėms į namus, namai gi jų buvo
Olos, krūmynai žali ir žieve suraišiotos žalgos.
Tuosyk žmogus į vagas Cereros sėklas subėrė
Ir po jungu sunkiu sumaurojo iš nuovargio jautis.
125 O po šitos trečioji karta atėjo varinė

⁴ Įstatymai (dažniausiai už nusikaltimus taikomos griežtos bausmės) buvo surašomi varinėse lentelėse ir pakabinami Romos forume ir kitose viešosiose aikštėse.

⁵ Kaltinamąjį į teismą lydėdavo jo artimieji, vilkėdami gedulo drabužiais, kad sužadintų teisėjų pasigailėjimą.

Būdo nuožmesnio nei tos ir linkus prie žvangančių ginklų,
Nors be kaltybių sunkių. Kietos geležies – paskutinė.
Greit įsibrovė į šios prastesnės naugės gadynę
Visos niekšystės, pabėgo garbė, teisingumas ir gėda,
130 Į jų vietas atsikėlė klasta, apgaulė ir pinklės,
Prievarta, smurtas, jėga ir kruvinas turtų geidimas.
Burės suplazdo nuo vėjų, kurių lig šiolei jūreivis
Dar nepažino, ir, virtę laivais, bangomis nusiūbavo
Amžiais aukštuosiuos kalnuos siūravusios pušys skarotos.
135 Bendrą visiems pirmiau kaip saulės šviesumas ir oras
Iš atsargumo žmogus paženklino ežiomis žemę.
Ir ne vienų grūdų, privalomo dovio, iš josios
Ėmė dabar reikalaut: nepabūgo į gelmenis leistis,
Kasė iš jų turtus, tą akstiną blogio visokio,
140 Paslėptą jos viduriuos tarp Stikso juodųjų šešėlių.
Ir geležis nuožmi, ir nuožmesnis už geležį auksas
Lenda į viršų, abiem jais kovoti tuoj stveriasi Karas
Ir kruvinais nagais ginklus sužvangina kraupiai.
Plėšk – ir gyvensi iš to! Šeimininkui pavojus iš svečio,
145 Uošviui iš žento šalies, suretėja meilė tarp brolių,
Vyras galvoja, kaip žmoną užmušt, o toji – kaip vyrą,
Stingdančius kraują nuodus baisingos pamotės taiso.
Ir jau iš anksto sūnus, kiek tėvui metų, teiraujas.
Meilė visai sutrypta, ir žemę, kraujuos paskandintą,
150 Ryžos palikt Astrėja pati paskutinė iš deivių.
[...]

Aštunta giesmė

[...]

DEDALAS IR IKARAS

Šimtą jaučių riebių, žadėtą Jupiteriui auką,
Pjauna Minojas, kuretų šaly iš laivo išlipęs,
Ir nuplėštaisiais šarvais papuošia karališkus rūmus.
155 Gėda namų vis ėjo didyn, dvilytė pabaisa
Išdavė šlykščią visiems Pasifajės neištikimybę.
Taigi Minojas dabar pasiryžta nešlovę paslėpti⁶,
Ją tolimiausiam kampe daugiamenių rūmų uždaręs.
Savo statybom puikiom seniai pagarsėjęs, Dedalas
160 Rūmus pastato, ženklų pridėliojęs, kad vingiai painiausi
Ir praėjimai sukti suklaidintų užklydusio akį.

⁶ Kretos karaliaus Minojo žmona Pasifajė pagimdė Minotaurą – pabaisą, turėjusią pusę kūno žmogaus, o pusę jaučio. Kad paslėptų jį nuo žmonių akių, Minojas liepė dailidei Dedalui pastatyti klaidžius Labirinto rūmus, uždarė juose Minotaurą ir maitino jį žmogiena. O kai per karą, pradėtą už sūnaus Androgėjo nužudymą, jis nugalėjo Atėnus, uždėjo jiems duoklę: kas devinti metai (pagal kitus kasmet) atsiųsti po septynias mergaites ir septynis jaunikačius Minotaurui suėsti. Trečiąkart siunčiant auką, išsiprašė vykti kartu Atėnų karaliaus Egėjo sūnus Tesėjas. Ir jis buvo uždarytas į Labirintą, iš kurio klaidžių vingių niekas neberasdavo kelio išėiti. Tesėjui pavyko: Minojo duktė Ariadne davė jam kamuolį siūlų, kuriuos jis vyniojo įeidamas ir tokiu būdu, Minotaurą nukovęs, laimingai išėjo. Pabėgęs su Ariadne, paskui Nakso (Dijos) saloje ją paliko.

Kaip vandenim tyrais kad žaidžia frigų Meandras
 Ir, išsiraityęs lankais, atgal ir į priekį sruvena:
 Bėgdamas priešais save, į vilnis atsrūvančias žvelgia
 165 Ir, čia į jūras plačias, čia į versmes savąsias pasukęs,
 Vandenis verčia suglūmt, – taip ir Dedalas pridarė
 Klystkelių, vingių daugybę ir grįžti iš jų ligi slenksčio
 Vos beįstengė patsai: toks buvo rūmų klaidumas.
 Taip uždarytą juose, tą padarą baisų dvilytį,
 170 Jautį ir vyrą, aktiečių krauju bent dukart pagirdė.
 Betgi trečioji siunta pabaisai galą padarė:
 Rado Egidas duris, pro kurias neišėjo dar niekas,
 Taką Minojo dukters duotuoju siūlu atsekęs.
 Tuosyk pakėlė bures, bendrininkę savo paėmęs,
 175 Nuplaukė Dijos salon ir ten išsodino beširdis.
 Liberis priglaudė ją ir ištiesė gelbstinčią ranką.
 O kad spindėtų žvaigžde, nesileidžiančia niekad per amžius,
 Nuėmė jai nuo galvos ir į dangų paleido vainiką.
 Skrenda vainikas tasai per vaiskujį orą padangėj,
 180 Kol nuo skridimo ugnim sužėruoja jo deimantų akys
 Ir, nepraradę dėl to vainiko pavidalo, visos
 Užima vietą danguj tarp Angianešio ir Priklaupėjo.
 Baisiai įgriso Dedalui Kreta ir ilgas buvimas
 Ištrėmime, jį traukė namo, vandenyno atskirtą,
 185 Meilė gimtosios šalies. „Žemes teuždaro ir jūras, –
 Tarė jis sau, – dangaus neužskliaus, mes juo parkeliausim.
 Nors viešpatauja visur, bet oro nevaldo Minojas.“
 Tarė ir, savo mintis į menus neištirtus paleidęs,
 Prigimtį bando pakeist. Sustato plunksnas į eilę
 190 Nuo pirmutinės trumpos iki paskutinės ilgiausios,
 Tarsi jos augtų šlaite: taip kaime vartota birbynė
 Augo iš lėto aukštyn, siūta iš nendrių nelygių.
 Jas apačioj vašku, per vidurį suriša siūlais
 Ir taip susiūtus sparnus palenkia ir dailiai išriečia,
 195 Kad panėšėtų į paukščių tikrų. Sūnus jo Ikaras
 Žaidžia prie tėvo linksmi, nejausdamas, koks jam pavojus,
 Švyti jo veidas džiaugsmu, ir jis čia plunksną vejoja,
 Nešamą vėjo tolyn, čia, gelsvojo vaško pačiupeš,
 Minko piršteliais mažais, išdaigom kliudydamas tėvui
 200 Nuostabų darbą daryt. Paskutinį kartą pridėjęs
 Ranką prie savo sparnų sumanytų, meistras pasvėrė
 Savąjį kūną ant jų ir orą vasnojo pakilęs.
 Moko ir sūnų drauge: „Žiūrėki, Ikarai, kad skristum
 Vidurine sritim, nes jei per žemai nusileisi,
 205 Plunksnas apsunkins vanduo, per aukštai – ugnis jas sudegins:
 Viduriu skriski tarp jų. Į Jaučiaganį nesidairyki
 Tu nei į Lokį, sūnau, nei į kardą narsaus Oriono⁷.
 Pėdsakais mano keliauk!“ Pamoko, kaip reikia plasnoti,
 Ir prie berniuko pečių sparnus nemėgintus pritaiso.

⁷ Šitie žvaigždynai buvo kelrodžiai jūreiviams. Jais vadovausis skrisdamas Dedalas.

- 210 Mokant ir taikant sparnus, virpėjo tėviškos rankos,
Drėko raukšlių išvagoti skruostai. Jis spaudžia prie lūpų
Sūnų, kurio nebespaus niekad, ir, sparnais pasikėlęs,
Skrenda pirma su baime širdy dėl vaiko it paukštis,
Kai paukščiukus mažus iš lizdo veda į orą.
- 215 Liepia jam skrist iš paskos ir moko meno žalingo,
Moja savuosius sparnus ir dairos, kaip sekasi sūnui.
Jiedu išvydęs, žvejys su virpančia meškere rankoj
Ar ant lazdos parimęs piemuo, ant arklo artojas
Baisiai nustebo turbūt ir palaikė dievais nemirtingais,
- 220 Galinčiais oru lakiot. Už mylių jau Delas ir Paras,
Jų kairėje Junonės didžiai numylėtasis Samas,
O dešinėj Kalimnė, turtinga medaus, ir Lebintas.
Kai dėl skridimo drąsaus berniuką džiaugsmas pagavo,
Pametė vadą jisai ir, dangų pasiekt įsigeidęs,
- 225 Kilti pradėjo aukštyn. Karštosios saulės artumas
Kvapųjį vašką, sparnų lengvaplunksnių rišėją, paleido.
Vaškas ištirpo tuomet, jis rankom plikom bemosuoja,
Irklus praradęs savus, ir oro pagaut nebegali.
Burną, mėginusią šauktis dar tėvo pagalbos, užliejo
- 230 Vandeny marių melsvų ir Ikarų vardą sau gavo.
Vargšas jo tėvas ir jau nebe tėvas vis šaukė: „Ikarai,
Kur tu, Ikarai, esi? Kuria kryptimi man ieškoti?
Mielas Ikarai, kur tu?“ Sparnus vandenyne pamatė,
Išmonę savo prakeikė tuomet ir, palaidojęs kūną,
- 235 Kapą supylė ir vietą velionio vardu pavadino.
[...]

Devinta giesmė

[...]

HERKULIO APOTEOSĖ

- Sklaidėsi liepsnos į šonus visus ir uždamas smarkiai
- 240 Sąnarius laižė ramius joms panieką rodančio vyro.
Baimė pagavo dievus dėl žemės didvyrio tokio.
Jusdamas tai, Saturno sūnus Jupiteris kreipė
Nusišypsojęs į juos: „Ši baimė – man tik malonumas,
Šviesūs dievai, ir mano širdis nestygsta iš džiaugsmo,
- 245 Kad vadinuos valdovu ir tėvu jūs pulko dėkingo
Ir kad dėl mano sūnaus jūs rūpesčio šitiek parodot.
Žygiais didžiais, tiesa, jis pats to yra nusipelnęs,
Bet aš ir jums skolingas už tai. O baimę šią tuščią
Meskit iš savo širdies: tos liepsnos Etėje – niekis.
- 250 Ugnį kaip matote jūs, įveiks, kas įveikė viską,
Ir tik iš močios gautąją pusę Vulkano galybę
Gaus pakentėt, o ką iš manęs jis gimdamas gavo –
Amžina tai ir nebijo mirties nei liepsnų pragaištingų.

Baigusią žemes kelius; tą dalį aš į padangių
255 Kraštą paimsiu, tvirtai įsitikinęs mano šį žygį
Būsiant malonų dievams. O jei kam širdį skaudėtų,
Herkuliui tapus dievu, ir širstą dėl atpildo tokio,
Tas težinos, jog vertas aš to, ir turės pripažinti.“
Pritarė jam dievai. Valdovo žmona gi išklausė
260 Viską, atrodė, ramiai, tik dėl paskutinių šių žodžių
Tapo jos žvilgsnis rūstus: skaudu, kad ją taip paminėjo.
Visa, ką gali liepsna sunaikinti, pagrobė tuo tarpu
Tirpdanti plieną ugnis, nė šešėlio pavidalo seno
Nebepalieka nei jo, nei ką iš motinos buvo
265 Gavęs kadais, tiktai Jupiterio prado neliečia.
Kaip atjaunėjus angis, su oda senatvę numetus,
Tvertis negali džiaugsmu ir naujaisiais žvynais spinduliuoja.
Taip Tirintietis dabar, mirtingąjį kūną numetęs,
Suklesti su dalim geresniąja ir tampa iš karto
270 Daug didingesnis, šventu orumu pagarbos nusipelnęs.
Tarp debesynų kiaurų jį paėmė tėvas galingas
Ir keturiais žirgais nubogino žvaigždžių karalystėn.
[...]

Dešimta giesmė

ORFĖJAS IR EURIDIKĖ

Lekia padangėm plačiom Himenėjas iš ten⁸, apsisiautęs
Auksaspalve skraiste, ir skuba į šalį kikonų,
Šaukiamas balso Orfėjo, kuris nūn veltui jį kvietė⁹.
Jis atskubėjo, tiesa, bet neatnešė šventiškų žodžių
5 Nei linksmumo veidams, nei laimę lemiančio ženklų.
Net ir žibintas, kurį jis laikė, spragsėjo ir dūmais
Graužė akis, ir net mosuojamas degt nenorėjo¹⁰.
Baigęs blogiau, nei rodė ženklai: kol jaunamartė kartą
Vaikščiojo draug su najadžių pulku po lanką gėlėtą,
10 Ten ją įkirto angis į kulnį ir greitai ji mirė.
Ją čia, gyvųjų krašte, apraudojęs, Trakijos dainius,
Idant šešėlių šaly nemėginęs laimės neliktų,
Ryžosi pro Tenaro vartus nusileisti į Stiksą.
Ten pro minias bekūnes, pro radusius kapą šešėlius
15 Prie Persefonės ir prie vėlių karalystės valdovo¹¹
Drąsiai priėjęs, stygas palytėjo, pradėdamas giesmę:
„O galingieji dievai, valdovai šešėlių pasaulio,
Kur mes pateksim visi, kas gimė žemėj mirtingas.

⁸ Iš Kretos, kur dalyvavo Ifio ir Jantės vestuvių šventėje.

⁹ Orfėjas kvietė dievą Himenėją į savo vestuves, bet tas kvietimas buvo beprasmiškas: visi ženklai šventės metu nelėmė situotiniams laimės.

¹⁰ Žibintas vestuvių šventėje buvo svarbus atributas: žibintų apšviesta eiseną lydėjo jaunąją iš tėvo į vyro namus, su žibintu atskrieja Himenėjas, iš žibintų šviesumo buvo sprendžiama apie jaunavedžių gyvenimo laimę.

¹¹ Persefonės (lotyniškai Prozerpinos) vyro Plutono.

Jei man valia kalbėt ir lūpom, nemokančiom vyliaus,
 20 Leisit teisybę sakyt – ne dėl to į čia nusileidau,
 Kad pamatyčiau Tartarą tamsų ir ne kad suriščiau
 Cerberį su trigubais nasrais, Medūzos gentainį¹²,
 Ne! Atėjau žmonos, kuriai užmintoji gyvatė
 Įtrėškė gausiai nuodų ir ją atėmė žydinčiuos metuos.
 25 Skausmą norėjau įveikt ir rungiaus su juo, nesiginsiu.
 Apveikė Meilė, šviesos karalystėj pažįstama deivė.
 Ar ji pažįstama čia – abejoju, bet galima spėti –
 Ir jei ne melas, ką sako apie pagrobimą senovėj¹³, –
 Meilė sujungė ir jus. Dėl siaubo šios karalystės,
 30 Kur viešpatauja tyla ir juodo Chaoso tamsybė,
 Siūlą gyvybės, meldžiu, sumegzkite vėl Euridikei!
 Jūsų gi rankoje viskas, ir, valandą menką užtrukę,
 Vieton šiton vėliau ar anksčiau tikrai atkeliausim.
 Skubame čion visi, čia mūs paskutinė pastogė,
 35 Jūsų valdžia žmonėms po to nesibaigia jau niekad.
 Ir Euridikė, laiku jai skirtąjį amžių pabaigus,
 Jums priklausys. Aš ne dovanoti – paskolint maldauju.
 Taigi jei žmoną grąžint bus tuščias mano meldimas –
 Neisiu ir aš atgalios: mirtim abiejų pasidžiaukit.“
 40 Šitaip giedojo Orfėjas, žodžius palydėdamas kanklėm.
 Vėlės bekraujės dėl jo raudėjo, paliovė Tantalas
 Lūpomis saikstyt vandens, Iksiono ratas sustojo,
 Paukščiai pamiršo draskyt jeknas, Belidės paliko
 Savo šules¹⁴ ir tu ant akmens prisėdai, Sizifai.
 45 Paveiktos dainiaus giesmėj eumenidės, sako, suvilgę
 Ašarom skruostus savus. Nei požemių krašto valdovas,
 Nei jo valdinga žmona maldos nevalioja atmesti
 Ir Euridikę pakviečia. Žaizdos sulėtintais žingsniais
 Vaikščiojo ji tarp vėlių, neseniai palikusių žemę.
 50 Ją rodopietis Orfėjas atgauna su sąlyga viena:
 Neatsigręžti atgal, pakol iš Averno pakalnių
 Žemėn išeis: kitaip dovana gaus niekais nueiti;
 Žengė skardingu taku per spengiančią tylą Orfėjas,
 Takas tas baisiai status, tirštuos šešėliuos paskendęs.
 55 Buvo jau nebetoli nuo žemės krašto abudu,
 Kai jis, pabūgęs, kad ji nepavargtų, iš didelės meilės
 Gręžėsi pasižiūrėti, ir tuoj Euridikė pradingo.
 Tiesė rankas, norėjo apglėbt ir jį kad apglėbtų,
 Bet jis tegraibstė miglas, kurios nuo vargšo jo traukės.
 60 Mirė ir vėl Euridikė, tačiau mirdama nesiskundė
 Vyru savu (nes tai juk būtų skundas, kad myli).
 Ištarė graudų sudieui, kurio jau beveik negirdėjo

¹² Cerberis buvo Medūzos ir titano Tifono (Tifoėjo) sūnus.

¹³ Plutonas pagrobė Sicilijos saloje gėles skynusią Prozerpiną.

¹⁴ Egipto karalius Belas turėjo du sūnus: Egiptą ir Danają. Egiptas turėjo penkiasdešimt sūnų, Danajas – penkiasdešimt dukterų. Kai šis su dukterimis išsikėlė į Peloponesą, atsivijo Egipto sūnūs ir pasipiršo mergaitėms, o tos, tėvo palieptos, vestuvių naktį nužudė savo vyrus. Nepaklausė tik viena Hipermnestra. Už nusikaltimą mirusiųjų krašte jos atlieka bausmę: be paliovos neša vandenį ir pila į kiauras statines (šules). Dažniau vadinamos Danaidėmis.

Vyro ausis, ir vėl nuskubėjo atgal į pakalnę.

Dėl jos antros mirties ne mažiau nusigando Orfėjas,

⁶⁵ Kaip nusigąsta žmogus, išvydęs šunį trigalvį
Su grandine sunkia: jam siaubas širdį palieka
Su prigimtim drauge, kai kūnas akmeniu virsta;
Ar kaip Olenas, kuris, žmonos prisiimdamas kaltę,
Ryžos būt vertas bausmės, ir tu, nelaiminga Letėja,
⁷⁰ Kliovusis savo grožiu, seniau taip sutarusios širdys –
Šiandien gi akmenys du daugiaversmės Idos viršūnė¹⁵.

Veltui maldavo Orfėjas, norėdamas vėlei praeiti,
Nebepraleido Charontas, tačiau jis nėjo nuo kranto
Ir ten septynias dienas liūdnei išsėdėjo be duonos:

⁷⁵ Sielvartas, dvasios kančia ir ašaros buvo jo valgis.
Ir pasiskundęs Erebo dievais, kad baisūs beširdžiai,
Grįžo Rodopėn atgal ir Heman vėjų pagairėj.

Trečiąjį kartą pro žvaigždyną Žuvų, gyvenančių jūroj,
Saulė jau baigė praskriet, o moterų meilės iš tolo

⁸⁰ Lenkės Orfėjas galbūt, kad jam nepasisekė baisiai,
Ar gal dėl duotojo žodžio, o jų gi pulkai pageidavo
Dainiaus sau širdį laimėt, ir pulkai per nesėkmę verkė.
Pavyzdį trakų žmonėms jis davė ir sakė, kaip meilę
Vyrams jauniems atiduot ir pirmus pavasario žiedus
⁸⁵ Skinti jaunystės metu, kol tveria trumpos jos dienos.

[...]

PIGMALIONAS

Pigmalionas, pamatęs, kad jos gyvenimą leidžia

Nepadorumuos, ir pasipiktinęs ydų daugybe,

²⁴⁵ Moteries širdžiai duotų prigimties, – gyveno nevedęs
Ir ilgai neturėjo žmonos ir gyvenimo draugės.

Talantas jo nuostabus drambliakaulį baltą sėkmingai
Išskobė, duodamas jam tiek grožio, kiek moteris niekad
Jo neturės gyva, ir jis kūrinį savo pamilo.

²⁵⁰ Veidas merginos tikros – gyva, pamanyti galėtum,
Rodosi, tuoj ims kalbėt, jei nesulaikytų drovumas.
Menas čia tiek pasislėpęs mene, jog Pigmalionas
Stebisi pats, aistra liepsnodamas kūnui dirbtiniam.

Lukters ir vėl paliečia ranka, įsitikinti nori,

²⁵⁵ Kūnas tai ar drambliakaulis, ir nebelaiko jo kaulu.
Pats jis bučiuoja ir jaučias bučiuojamas, kalbina, glėbia,
Ir jam atrodo, kad pirštai spaudžias į kūną, kai liečia,
Ir nuogaštuoja, kad tik nepaliktų mėlynės toj vietoj
Čia pamyloja karštai, čia, kaip mėgsta mergaitės, jis neša

²⁶⁰ Jai dovanų – akmenėlių nugludintų švelniai ir perlų,
Ir margaspalvių gėlių, ir mažą paukščiuką pagavęs,
Sviedinį margą, leliją ir seserų Heliadžių
Ašaras, medžio išlietas; ją visą aprengia drabužiais,

¹⁵ Pasak padavimo, vienas žmogus pamatęs Cerberį ir iš išgąščio pavirtęs akmeniu. Oleno žmona Letėja, didžiudamasi grožiu, lyginusi save su deivėmis. Vyras kaltę prisiejęs sau ir prašėsis nubaudžiamas. Akmenimis Idos kalne buvę paversti abu.

Perlais apmausto pirštus, karoliais kaklą papuošia,
265 O auskarais ausis, krūtinę šerpe kutuota.
Viskas ją puošia, tačiau nuoga atrodo gražesnė.
Neša į patalą ją, iš Sidono purpuro klotą,
Ir, pavadinęs drauge amžinąja, nusvirusią galvą
Guldo į minkštus pūkus, lyg ji minkštumą pajaustų.
270 Amžiais Kipre švenčiamoji Veneros šventė atėjo,
Krito nuo peilio aštraus baltasprandės jaunos telyčios.
Guldė skėstuosius ragus, apliedintus auksu, į žemę.
Pigmalionas, auką pabaigęs, tarė nedrąsiai:
„Jei jūs galit, dievai, norėdami duoti mums viską,
275 Duokit man žmoną, – nedirso sakyt: šią baltą mergaitę
Drambliakauline, tad sakė: panašią į drambliakaulinę.“
Buvusi šventėj savoj Venera auksinė suprato,
Ko jis geidauja, ir, ženklan dangaus palankumo,
Suplieskė triskart liepsna, liežuvium nusidriekus per orą.
280 Grįžęs namo, jis prie statulos tuoj vėl atskubėjo,
Lenkės ant guolio ir ją pabučiavo: rodės – atgyja.
Lūpom palyti ją vėl ir pirštais paliečia krūtinę:
Dingsta kietumas nuo to drambliakauliui, jis suminkštėja,
Duodasi pirštais paspaust ir sugniaužti, kaip vaškas Himeto
285 Daros nuo saulės tąsus ir gali tarp pirštų visokį
Gauti pavidalą sau: lengvai panaudosi, kur nori.
Pigmalionas nustebeš drauge abejoja ir džiaugias,
Bijosi dar apsigaut, ar jo troškimas įvykęs.
Kūnas tikrai: pirštu paspaustos tvinkčioja gyslos.
290 Žodžių galingų srautu pratrūksta kūrėjas pafietis
Iš dėkingumo didžio Venerai ir lūpas gyvąsias
Spaudžia jis lūpom savom; mergaitė nurausta, pajutus
Jo pabučiavimą šį ir, akis nedrąsiai pakėlus,
Draug su dangaus mėlyne numylėtąjį savo išvysta.
295 Deivė sutaisė šitas jungtuves ir jose dalyvavo.
O kai devintąjį kart mėnulis skrituliu virto,
Užgimė Pafas, kurio vardu sala ta vadinasi.
[...]

Vienuolikta giesmė

ORFĖJO MIRTIS

Šitokia giesme girias, plėšriuosius žvėris ir kietus
Akmenis, kur panorės, vedžiojasi Trakijos dainius.
Marčios kikonų¹⁶ tuotarp, apsidangstę kailiais plėšrūnų,
Perimtos siuto niūraus, nuo kalno aukštosios viršūnės
5 Regi, kaip jis stygas, palydėdamas giesme, užgauna.
Tuosyk sukliko viena, plaukais vėduodama orą:
„Štai niekdarys, kur mus paniekinti drįsta!“ – ir ietį

¹⁶ Kikonų moterys siunta kaip tikros bakehantės ir su Orfėju pasielgia taip, kaip pasielgė su Pentėju.

- Giedančiam giesmę burnon Apolono dainiui paleido.
Ta, pavijota žolėm, užgavo žaizdos nepadarius.
- ¹⁰ Akmenį stvėrė kita, bet jį dar skrendantį oru
Paveikė kanklių stygų ir dainiaus balso galybė
Ir, kaip atleist prašydamas už bakchanališką drąsą,
Krito po kojų akmuo. Bet šėla ir puolimai didėja,
Peržengia siutas ribas, ir viskas erinijos valioj.
- ¹⁵ Būtų visus ginklus giesmė apraminus, bet kauksmas
Ir Berekinto fleita, kaip milžino ragas raityta,
Būgno gaudimas, trenksmai ir bakchanalijų klyksmas
Permušė kanklių garsus, ir galop nusidažė raudonai
Akmenys dainiaus krauju, išgirst jo giesmės nesuspėję.
- ²⁰ Paukščių pulkus, pakerėtus žavaus giedotojo balso,
Žvėris plėšriuosius, angis – Orfėjo klausytojų ratą –
Puolė menadės pirmiau ir nieko nelaukę sudraskė.
Kruvinos rankos visų pakrypsta tuomet į Orfėją,
Šoka it paukščiai kartu, kai saulėtą dieną pamato
- ²⁵ Skraidančią paukštę nakties¹⁷. Sudariusios amfiteatrą,
Tarsi arenos smėly šį rytmetį žūti turėtų
Elnias, laimikis šunų, – jos dainių užpuola ir laido
Lapais vyniotom lazdom, kurios ne šiam reikalui skirtos.
Stveriasi grumsto kita, šakos, nulaužtosios nuo medžio,
- ³⁰ Ar iš po kojų akmens. Bet šėlai ir ginklų šių maža.
Jaučiai prispaustu žambriu kaip tyčia plėšė dirvoną
Ir netoliese nuo ten tvirti, raumeningi kaimiečiai
Kasė daržovėms lysves ir laistė jas prakaitu sūriu.
Pulką menadžių pamatę, visi išbėgioja, palikę
- ³⁵ Darbo rykus, tuščiuos laukuos išmėtyti guli
Sunkūs kapliai, kauptukai ilgi ir peikenos aštrios.
Stveria patrakėlės juos ir, jaučius, ragais pavojingus,
Vietoj sudraskę bemat, sugrįžta dainiaus pribaugti.
Tiesia dar jis rankas ir pirmąkart veltui mėgina
- ⁴⁰ Žodį pratarti, bet šventvagių jis nevalioja paveikti:
Puola ir užmuša jį. Pro lūpas (Jupiteri mielas!),
Pro tas pačias, kurių ir akmenys klausės, ir žvėrys
Žodį suprato, išėjo vėlė ir nuskrido su vėjais.
Verkė, Orfėjau, tavęs ir paukščiai nuliūdę, ir žvėrys,
- ⁴⁵ Akmenys verkė kieti ir giesmes tavąsias lydėję
Tamsūs miškai. Lapus it nukirptus plaukus numetęs,
Medis gedėjo tavęs, nuo ašarų, sako, gausingų
Upės patvinę, juodai drabužius nusidažę najadės
Ir su driadžių pulkais nešioję plaukus palaidus.
- ⁵⁰ Guli kur kas sąnariai, o galvą ir lyrą tu, Hebrai,
Priimi, ir (baisu!), plaukdama bangom sūkuringom,
Skundžiasi graudžiai lyra, negyvas liežuvis graudingai
Šnabžda taipogi kažką, jiems gailiai uolos atliepia.
Greitai pasiekia marias, gimtinę upę palikę,
- ⁵⁵ Ir ties Metimnos miestu išplaukia Lesbo pakrantėn.

¹⁷ Pelėdą.

Čia, į smėlynus svečius išritintą, galvą Orfėjo
Su ištaršytais plaukais užpuola anginas didis.
Paskuba Febas sudraust dantis besuleidžiančią angį
Ir, jos pražiotus nasrus pavertęs akmeniu šaltu,
60 Amžiams sustingdo plačiai pravertas žiotis žvynuotas.
Skrenda į požemių šalį vėlė ir vietas, jau regėtas,
Vėl atpažįsta visas. Paieškojęs truput, Euridikę
Randa dorųjų laukuos ir stveria glėbin pasiilgęs.
Štai jie vienodu žingsniu šalimais žengia abudu,
65 Čiagi Orfėjas šiek tiek atsilieka, čia eina pirmasis
Ir atsigręžia į Euridikę dabar be pavojaus.
Nusikaltimo tačiau be bausmės nepaliko Liėjas.
Širdį skaudėjo mat jam, netekus žynio šlovingo.
Giriose jis todėl šaknim rangyta pririšo
70 Edonietes visas, kurios niekšybę regėjo.
Sekančias jam iš paskos už kojų pirštų pagavo
Ir juos viršūnėm gilyn į kietą žemę sukišo.
Lygiai kaip į raizgus, gudraus apgaviko padėtus,
Koją įkišęs ir tuoj pasijutęs apgautas, paukštelis
75 Blaškos ir dar tvirčiau užveržia spurdėdamas kilpą, –
Lygiai taip jų ne viena, tvirtai įaugus į žemę,
Veltui iš siaubo pabėgt dar mėgino, bet šaknys liaunutės
Vietoje laiko stipriai ir aukštyn pašokti neleidžia.
Žvelgia į pirštų nagus ir į kojas, kurių nebejaučia,
80 Ir štai pamato medžiu blauzdas apvaliąsias pavirstant,
Šeria per šlaunį ranka nusiminus ir jaučia užgavus
Medį, ne kūną, tikrai. Medžiu ir krūtinė pavirsta,
Daros mediniai pečiai, rankas su pirštais gyvaisiais
Greitai laikysi šakom ir laikydamas neapsiriksi.
[...]

Penkiolikta giesmė

[...]

CEZARIO APOTEOZĖ

745 Jis, svetimšalis, kadais į mūsų šventoves atėjo:
Cezaris savo mieste mums dievas. Jį, Marsui ir togai
Darantį garbę, ne tiek karo žygiai, triumfais baigtieji,
Ir ne viduj įvestoji tvarka, ne šlovė atskubėjus –
Pavertė jį žvaigždyne naujam žvaigžde garbiniuota,
750 Kiek jo šlovingas sūnus. Nė vieno iš Cezario žygių
Nėr didingesnio už tai, kad ryžosi būti jo tėvu¹⁸.
Žinoma, daug vertingiau britanus sutramdyt už marių¹⁹,

¹⁸ Žinomas Romos karvedys ir rašytojas Gajus Julijus Cezaris (100–44 m. pr. m. e.) įsūnijo ir norėjo palikti įpėdiniu savo sesers sūnų Oktavianą, kurio visas vardas po to buvo Gajus Julijus Cezaris Oktavianas (63 m. pr. m. e.–14 m. e. m.). Vėliau jau pagarsėjusiam imperatoriui senatas suteikė Augusto vardą.

¹⁹ Išskaičiuojami žymesnieji tėvo žygiai. Tai sakoma su ironija, oponuojant tiems, kas įsūnijimą laiko menku žygiu.

Nilo vagom septyniom, papiruso nešančiom derlių,
 Vesti laivus su pergalėm vien, numidą neklusnų
 755 Ar Mitridato vardu pasipūtusį Pontą ir Jubą
 Ant Kinifo krantų prie Kvirino veldėmių prijungti,
 Daugel triumfų pelnyt ir keletą jujų atšvesti
 Nei pagimdyti jam didvyrį šį! Jam valdant pasaulį,
 Padermei silpnai žmonių gėrybių, dievai, nešykštėjot.
 760 Kad neturėtų ateit sūnus iš sėklos mirtingos,
 Tėvas dievu privalėjo patapt²⁰. Kai tai pastebėjo
 Močia Enėjo miela, pamatė, kaip rengia nelemtą
 Prapultį žyniui didžiam, ir sąmokslas ginklą jau kelia,
 Perblyško ir dievams – kurį jų sutiko – kalbėjo:
 765 „Tik pažiūrėk tu, kokiu mastu man rezgamos pinklės
 Ir kaip siaubinga klasta pasiryžę galvą nuimti,
 Kur dar išliko viena iš Julo man dardaniečio!
 Vieną mane amžinai kankint gaus rūpesčiai sunkūs?
 Sužeidė vakar tiktai kalidoniška ietis Tidido,
 770 Šiandien gi baimės pilna dėl mūrų nesaugomos Trojos,
 Sūnų turiu matyt po kraštus tolimiausius klajojant,
 Blaškomą jūros bangų, į tylinčių šalį keliaujant,
 Stojant su Turnu kovon arba, jei sakysime tiesą,
 Su Junone gal tikriau? Bet kam prisiminti senąsias
 775 Mano genties skriaudas? Kas buvo, minėt nebeduoda
 Baimė nauja: žmogžudžiai ginklus, ar matot, galanda?
 Jiems sukliudykit, meldžiu, atitolinkit nusikaltimą,
 Žynio vyriausio krauju jūs Vestos ugnies neužliekit²¹.“
 Veltui taip dangui visam Venera nusigandusi kalba.
 780 Veltui ji nori paveikti dievus. O tie, nors negali
 Niekaip trijų seserų²² geležinės valios pakeisti,
 Bet būsimųjų raudų tikriausius ženklus parodo.
 Sako, žvangėję šarvai debesiuos juoduosiuos padangėj,
 Gaudę riesti ragai, aidėję skardūs trimitai –
 785 Darbo siaubingo ženklai. Ir saulės veidas nuliūdęs
 Švietė blyškiais spinduliais pagautai nerimo žemei.
 Daugsyk žibintai nakčia tarp žvaigždžių liepsnojo padangėj,
 Daugsyk kraujo lašai iš debesio žemėn lašėjo.
 Veidas rūdžių taškais išmargintas buvo Aušrinei.
 790 Mėnesio ratai taip pat rūdžių aptraukti ir taškuoti.
 Vietų šimtuos naktimis apuokas negandą skelbė,
 Vietoj taip pat ne vienoj drambliakaulis ašaras liejo,
 Gojai šventieji giesmių ir grūmojimo žodžiais aidėjo.
 Aukos nereišké sėkmės, viduriai pranašavo didžiausius
 795 Sumaiščius ir juose atrasdavo nukirstą galvą,
 Forume ir prie namų, prie šventovių dievų nemirtingų
 Kaukdavę šunys naktim, tylos karalystės šešėliai
 Klaidžioję žemėj, ir jos drebėjimas miestą sukrėtęs.

²⁰ Miręs Cezaris buvo paskelbtas dievu. Toliau kalbama apie Veneros susirūpinimą matant, kad rengiamasi jį nužudyti. Julijų gentis esą kilusi iš Enėjo sūnaus Julo (Askanijaus), taigi Cezaris – Veneros vaikaitis.

²¹ Prieš pat nužudymą Cezaris buvo paskelbtas vyriausiuoju žyniu, *Pontifex Maximus*.

²² Parkų.

Betgi nei spąstų pikty, nei žadėto likimo įveikti
 800 Šie įspėjimai dievų negalėjo: paruoštus durklus
 Neša šventovėn aukšton ir šiai žmogžudystei baisiausiai
 Romoje vietos kitos, be senato rūmų, neranda.
 Mušasi rankom abiem tuomet Kiterietė krūtinėn,
 Nori miglų skraiste uždengti Enėjo vaikaitį,
 805 Nesgi ir Paris po ja iš Atrido rankų ištrūko,
 Ir pats Enėjas kadais Diomedo kardo išvengė.
 Tėvas prabyla į ją: „Neįveikiamą lemtį, dukrele,
 Nori palenkti viena? Į trijų seserų tu nueiki
 Rūmus kada, pažiūrėk, kaip didingai ten pastatytas
 810 Iš geležies tvirtos ir plieno likimo archyvas,
 Kurs nei dangaus griūties, nei žaibų rūstybės nebijo,
 Ir jis griuvėsiais nevirš, o tvers nepajudintas amžiais.
 Įkirstą rasi tenai pliene, nedylančiam niekad,
 Lemtį savos genties: ją skaičiau, širdin įsidėjau
 815 Ir pasakysiu, kad nūn ateitis tau nebūtų neaiški.
 Tas, dėl kurio plūšti, Kiterietė, išsėmė jau savo
 Amžių ir baigė metus, privalomus žemėj praleisti.
 O kad įžengtų dangun kaip dievas ir gautų šventoves,
 Tu padarysi, ir jo sūnus, kurs naštą jo vardo
 820 Vienas paims ant savo pečių, už mirtį gi tėvo
 Keršyti drąsiai pašokęs sulauks iš mūsų pagalbos.
 Jam vadovaujant, taikos paprašys, apsiausties neatlaikę,
 Mutinos mūrai aukšti, pajus jo galybę Farsalas,
 Plūs ir Filipai krauju, Ematijoje dukart pralietu,
 825 Vardą garbingą pranoks Sikulų ramiam vandenyne²³.
 Žus egiptietė žmona romėnų vado²⁴, vestuvių
 Viltis praradus visas, per nieką nueis jos grūmonės –
 Esą Kanopui turės Kapitolijus mūsų tarnauti.
 Kam laukinius skaičiuot, tautas, kur rytuos ir vakarius
 830 Ant Okeano krantų? Kur tik kiek galima skursti
 Žemėje – visa jam priklausys, tarnaus jam ir jūros.
 Žemę apgaubs taika, jis širdį atkreips į piliečių
 Teises ir leis įstatymus jiems teisingiausias pasauly.
 Pavyzdžiu savo kitus jis dorins ir, žvelgdamas priekin
 830 Į ateities kartas ir jų vaikaitių vaikaitius,
 Atžalai savo jaunam, šventosios žmonos pagimdytam²⁵,
 Lieps jis dalytis vardu ir rūpesčiais savo didžiaisiais.
 Ir tik pasenęs visai ir Nestoro metų sulaukęs,
 Jis gentaines žvaigždes ir padangių rūmus pasveikins.
 840 Šitą gi sielą dabar iš užmušto kūno paėmus,
 Verski žvaigžde, kad iš rūmų aukštųjų Julijus dievas
 Į Kapitolijų mūs ir į Forumą žvelgtų per amžius.“
 Vos tik jis ištarė tai, miela Venera atsistojo
 Menėj senato oraus, nors niekas jos neregėjo,
 845 Cezario sielą iš ką tik numirusio kūno pagavo

²³ Sicilijos jūroje prie Milų ir Mesanos 36 m. pr. m. e. Oktaviano karvedys Agripa nugalėjo Sekstą Pompėjų.

²⁴ Egipto karalienė Kleopatra, sužavėjusi prieš Oktavianą kovojantį Antonijų.

Ir, kad nedingtu ore, į padangių žvaigždes nuskraidino.
Benešdama pajuto, kaip ta užsidegus sušvito.
Iškrėtė tad iš sterblės. Ta skrieja aukščiau už mėnulį
Ir, vilkdama už savęs liepsnojančią uodegą ilgą,
⁸⁵⁰ Mirga visa, išvydus sūnaus įvykdytus darbus,
Daug didesnius už jo, ir džiaugiasi jo nugalėta.
Šis gi savęs aukščiau už tėvą statyti neleidžia,
Bet Paskala laisva, neklausydama jokių draudimų,
Stato per prievartą jį, vien čia prieštarauti išdrįsus.
⁸⁵⁵ Šitaip Atrėją garbe Agamemnonas didis pranoksta,
Šitaip Egėją Tesėjas, šitaip Pelėją Achilas.
Taip pagaliau, jei juos atitinkantį pavyzdį imčiau,
Bus ir Saturnas žemiau už Jupiterį. Sėdi padangių
Soste Jupiteris juk ir valdo trilytį pasaulį.
⁸⁶⁰ Žemė Augusto valdžioj – tėvai ir valdovai abudu.
O jūs, dievai, Enėjo nešti, prieš kuriuos kalavijas
Lenkėsi su liepsnomis, dievai tėvyniečiai, Kvirine,
Romos globėjau, ir tu, Gradive, tėve Kvirino,
Vesta skaisti, gerbiama su Cezario rūmą penatais,
⁸⁶⁵ Ir tu drauge su Vesta jo rūmų Febe šviesusis,
Ir tu, Jupiteri, kurs Tarpėjoj aukštoj viešpatauji,
Ir jūs visi, kuriuos tik galima dainiui maldauti, –
Lai dar negreitai ateis diena, vėliau už mūsųškę,
Kai jo gyvybė šventa, palikusi valdomą žemę,
⁸⁷⁰ Kelsis į dangų ir prašantiems bus maloninga iš tolo.

PABAIGA

Užbaigiau veikalą štai, kurio nei Jupiterio griausmas
Nesunaikins, nei ugnis, nei kardas, nei šimtmečių dantys.
Kai panorės, lai toji diena, kuri vien į kūną
Teisę teturi, užbaigs man metų nežinomą skaičių.
⁸⁷⁵ O geresniąja aš savo dalim virš žvaigždynų aukštųjų
Amžiais skrajosiu, ir nieks neįstengs ištrinti mano vardo.
Žemės kraštuos, kur tik sieks raminanti Romos galybė,
Žmonės mane skaitys, ir lūpose būsiu aš gyvas,
Jeigu teisybės yra kiek dainių spėjimuos, per amžius.

Iš lotynų kalbos vertė ir paaiškinimus parengė Antanas Dambrauskas